

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessim-Octavum De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualis debeat esse promissio cuiusvis contrahentis ut sponsalia
constituat. Pun. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

vxor, & coniuz, cap. sufficit, cap. omnis & alii 27. quæst. 2. cap. consulationi, cap. coniuges De sponsalib. & expressius Match. 1. Iacob genuit Ioseph virum Maria. Et ibi: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam. Sed an sponsus de futuro prædicta nomina impetant? Affirmant aliquando, sed raro competere Thom. Sanchez l. 1. de matrim. disp. 1. n. 2. Coninch, disp. 21. dub. 1. & alij. Moutentur ex illo Genes. 29. vbi Iacob Rachel sibi promissam vxorem appellauit. Da mihi (inquit) vxorem meam: fauetque textus in cap. inuenis De Sponsalib. iuncta glossa verbo coniuz, id est sponsa, & textus in leg. non sine, Cod. de bonis que liberis vbi sub nomine vxoris sponsa intelligitur. Sed hæc, vt rectè tradit Cobarub. 1. p. de matrim. cap. 1. n. 4. Gab. Valsq. disp. 4. de matr. Basil. Ponce lib. 12. cap. 1. n. 2. non conuincunt. Non enim Iacob vxorem appellauit Rachel pro eo tempore, quo nondum contractum erat coniugium, sed pro futuro, in quo contrahendum erat, quasi diceret: da mihi vxorem meam futuram. Textus verò in cap. inuenis appellat puellam illam coniugem, & vxorem non ob coniugium, quod verè contractum sit, quippe nullum fuit, sed quia fuit attentatum. Denique textus in leg. non sine ad summum probat ad sponsam contrahentem matrimonium per verba de præsentis nomen vxoris extendi, sed non ad sponsam de futuro, quinimo expressè ibi distinguitur vxor ab sponsa de futuro, tamen sponsa de futuro concedatur ex æquitate, quod vxori ibidem conceditur.

4 Ex hac doctrina est Sanch. lib. 1. de spons. disp. 1. n. 2. Coninch. disp. 21. dub. 1. Gutier. lib. 3. canon. qq. de matr. cap. 1. n. 5. & alij communiter inferant in favorabilibus sub nomine vxoris, & mariti sponsos etiam de futuro comprehendendi posse iuxta leg. non sine Cod. de bonis que liberis, vbi statutum disponens, vt ea que vxor à marito quoad proprietatem acquirit sibi, & non patri suo acquirat, extendatur ad sponsos de futuro, non potest esse vniuersaliter verum, vt aperitè conuincitur ex cap. si vero de sentent. excommunicat. vbi secundum communem sententiam ab excommunicatione canonis, si quis suadente diabolo, excusatur verberans clericum turpiter agentem cum matre, forore, vxore, & filia; que tamen dispositio est favorabilis sit ad verberantem clericum turpiter agentem cum sponsa de futuro non extenditur, vt ipse Sanch. Gutier. & Coninch. affirmant. Secus si sponsa de præsentis fuerit, tamen si marito non cognita. Neque prædictus textus in leg. non sine contrarium probat, cum non ad sponsam futuri coniugij, sed præsentis extendenda est. Quocirca (vt rectè tradit Cobarub. de matrim. 1. p. cap. 1. num. 4.) quoties aliqua dispositio dubia est, qualiter nomen sponsi, viri, mariti, vxoris, & coniugis sumendum sit, præsumi debet, nisi contrarium colligatur, sumptum esse secundum communem, & frequentiorem vsum, ita vt nomen sponsi ad sponsos de futuro coniugio, & nomen mariti, & vxoris ad coniuges de præsentis referatur, quia verba statuti, legis, & dispositionis semper quoad fieri potest intelligenda sunt proprie. leg. 3. §. hæc verba ff. de negotijs gestis cap. in nostra. De in iurijs.

5. Igitur sponsalia in tertia illa significatione sumpta definiuntur à Doctoribus futurarum nuptiarum mutua promissio, cap. nosstras 30. quæst. 5. Et licet in hoc textu particula mutua non inuocatur, omnino tamen addenda est, vt colligitur ex leg. de sponsalib. vbi sponsalia vocantur futurarum nuptiarum repromissio, & satis insinuat in cap. præterea, cap. de illis, cap. sponsam. De sponsalib. & alibi sæpe, & fortè ob hanc causam sponsalia in numero plurali dicuntur, quia continent duplicem promissionem. Debet insuper hæc mutua promissio vtrique contrahenti innoscere; aliàs non poterit vnus alteri repromittere. Tandem est promissio futurarum nuptiarum, quia ea promissione non celebrantur nuptiæ, sed promittuntur celebrari, ideoque promittentes, quia se in vicem promittunt, promissi dicuntur. Quæ omnia Valen. disp. 10. generali quæst. 2. p. 1. & Tolet. lib. 7. sum. cap. 2. sua definitione comprehenderunt dicentes, sponsalia sunt mutua promissio futuri matrimonij signo aliquo sensibili expressa, vt in sequentibus declarabimus.

PUNCTUM II.

Qualis debeat esse promissio cuiusvis contrahentis vt sponsalia constiuat?

- 1 Debet esse promissio directæ de matrimonio contrahendo.
- 2 Qualiter promissio vera, non simulata requiratur.
- 3 Deciditur questio, an desponsus virginem spe facta promissionis tenetur ducere.
- 4 Libera debet esse promissio nuptiarum.
- 5 In semo, forore, amantia, & vtriusque contrahi non possunt sponsalia.
- 6 Sponsalia metu cadente in constantem virum qualiter valida sint. Responditur remissive.

- 7 Item sponsalia debent esse circa personam determinatam.
- 8 Item promissio verborum, vel signis exprimi debet. Et que verba vel signa requirantur.
- 9 Item debet esse promissio mutua.
- 10 An obligari possit ad ducendam puellam illa non te obligante? Negant aliqui.
- 11 Verus est oppositum.
- 12 Satis est oppositum fundamentum.
- 13 Quid si puella promittit nullam aliam ducitur præter ipsam. Examinatur, an sint sponsalia.
- 14 Deciditur an ex promissione gratuita obligeris sub mortali adimplere.
- 15 Aliqui ad validam promissionem sponsaliorum requirunt, ne clandestine fiat. Sed contrarium est verum.

1. **C**onstat ex præcedenti Puncto, debere esse promissio. Quæ directam de matrimonio contrahendo. Sed qualis debeat esse promissio, vt sponsalia constiuat, & obligatio, nem inducat, variant Doctores.

2. Primò requiritur promissio vera non simulata. Simulata promissio tripliciter esse potest. Primò si careas animo promittendum exequendi. Secundo si nolis ea promissione vllam tibi obligationem imponere. Tertio si nolis promittere, sed promissionem d'simulare. Et quidem omnes Doctores conueniunt ob voluntatem non adimplendi promissum ad obligationem promissionis te non excusari, si animum habeas promittendi & te obligandi, quia hæc obligatio non ex voluntate exequendi promissionem, sed ex natura promissionis nascitur, quæ sicut obligat promittendum exequi, obligat illius exequendi voluntatem habere. Secundum autem, & tertium insidem coincidunt. Nam cum de essentia promissionis sit obligare promittentem, vt promittendum prætere, ne in illis existat, nequis habeat animum promittendi absque animo te obligandi, vel è contra nequis careat animo te obligandi, & retineat animum promittendi. Quæstio igitur est, an si verbo tenus promittas puellæ matrimonium careas animo te obligandi, vel promittenti maneat obligatus Affirmant Petrus de Ledesim. de matr. 4. 43. art. 1. dub. 2. Valsq. disp. 6. de matr. cap. 3. n. 27. Basil. lib. 1. cap. 2. Gutier. lib. 3. canon. qq. de matrim. cap. 9. n. 1. Moutentur, quia quantumcumque similes promissionem ab te animum promittendi, aut te obligandi excludens, verè, & in rigore offert fidem de matrimonio contrahendo, quippe hæc ob igitio solis verbis constituitur. Ergo manes obligatus saltem ex fidelitate promissis stare. Quod autem etiam ex iustitia obligeris, inde conuincit potest, quia sub ea fide data accipis a contrahente veram, & absolutam promissionem, quam nollentes ipse præstaret, si ius iustitiæ non obuiet ad repromissionem sibi factam.

Contrarium alijs relatis, defendit Thom. Sanch. lib. 1. de matr. disp. 9. num. 2. Lessius de iustit. cap. 18. dub. 1. n. 5. & cap. 40. dub. 1. n. 6. Coninch. disp. 21. dub. 2. concl. 1. Laym. lib. 7. tract. 10. p. 1. cap. 1. n. 10. Præterea quod nulla lex obligare potest, nisi legislator velit, cum autem promissio sit quædam priuata lex, quam sibi promittens imponit, si ipse nolit sibi obligationem imponere, nulla erit obligatio. Delictum conditio contraria matrimonij contractui reddit contractum nullum, vt constat ex cap. vltim. de conditionibus appositis. Sed nolle se obligare ad promissa implenda, est conditio sponsalibus contraria. Ergo reddit sponsalia nulla.

Cæterum vtramque sententiam conciliare potes, si affirmes priorem veram esse de obligatione fidelitatis, secundam de obligatione iustitiæ, ac proinde sponsalia contracta animo non promittendi, vel non se obligandi vera sponsalia non esse, vt potest que obligationem iustitiæ non inducunt. Et quidem illam externam promissionem obligationem fidelitatis promittenti inducere, manifestè conuincit ratio superius adducta, quippe hæc obligatio iure ipso naturali nascitur ex fide alteri data de te sibi vili præstanda, quia ius ipsum naturale obligat, vt verum facias, quod facturum esse alteri promissisti. Est enim latum delictum inter propositum, & promissionem de matrimonio contrahendo, nam propositum nullam obligationem in futurum inducit, sed contentum est veritate præsentis. At promissio non solam exigit præsentem voluntatem exequendi promissum, sed ad ipsam executionem obligat promittentem alias reputabitur infidelis. Quare in nullius potest esse verbis externis promittere & nolle se obligare ex fidelitatis virtute ad promissa exequenda, sicuti nemini conceditur affirmare exterius aliquam propositionem, quin obligetur ad veritatem dicendam. Quod verò ex illa simulata promissione non oriatur obligatio ex iustitia sic probò, quia ius iustitiæ non confert solis verbis sed præcipue voluntate, & intentione, quæ ius quod habes intendis à te abdicare, & alteri concedere. At cum promittis matrimonium absque intentione te obligandi, ad minus intendis non transferre in promissarium ius quod à

ma voluntate pendet. Ergo non manes ex iusticia obligatus. Neque oblat quod alius verè, & absque fictione promittat: quia eam promissionem tu non acceptas, effo similes acceptate.

Hinc decidenda est questio. An deflorans virginem spe fidei promissionis teneris eam ducere? Non est dubium obligatum esse ad damnum illi atum satisfaciendum, quando ipsa deceptio non percepta. Etenim si probabiliter praesumi potest ipsam cognovisse deceptionem, nulla nec iusticia, nec fidelitatis obligatione attingeris, ut bene notavit Sanch. lib. 1. disp. 10. n. 5. Vazq. disp. 8. Basil. Ponce notavit Sanch. lib. 1. de sponsalib. cap. 2. n. 16. quia eo casu nulla est deceptio nec promissio. Stante vero deceptio obligatus es ducere ita angere, ut aequè bene nubere possit, ac si deflorata non esset, quia in usù hoc damnum inveniunt. Quod si nec dotis augmen. nec alia via quam matrimonio damnum illatum reparare potes, teneris sanè eam ducere, ut rectè notavit Coninch. disp. 22. dub. 6. n. 10. Layman. lib. 5. tract. 10. cap. 1. n. 10. D. sicutas autem est, an ad matrimonium contrahendum deturmatè attingaris? Negat Bartholom. de Ledesm. c. 19. te attingi, quia solum attingi potes vel ex promissione, vel ex damno illato. Ex promissione autem non teneris, quia ea non intendis ius aliquid in promissarium transire; ex damno illato, solum ad illius compensationem obligaris. Ergo si hac compensatio alia via quam matrimonio fieri potest, ad matrimonium obligandus non es.

Omnino dicendum existimo, quoties mulier occasionem non habuit peccandi deceptiois (ex solo enim excessu nobilitatis, aut dignitatis percipi satis non potest, eum multum in feminis infimè notat, in equalique conditionis comparatur, ut bene notavit Basil. Ponce lib. 12. de sponsalib. cap. 2. circa finem. n. 1. 5.) te obligatum esse ad matrimonium, tamen si damnum alia via compensare possis, quia acceptasti copulam, que tibi sub conditione matrimonij contrahendi, & non aliter concessa fuit. Ergo ex ratione copulae acceptata teneris matrimonium contrahere, sicuti obligatus es domum tradere pro qua pretium accepisti, & consumpsisti. Atque ita docent ex communi sententia Sylvest. verbo luxuria q. 5. Armilla, n. 12. Rodrig. tom. 2. Sum. cap. 108. concisus. 8. Molin. tract. 3. disp. 106. n. 4. Lellias lib. 2. cap. 10. dub. 3. Sanch. lib. 1. disp. 10. n. 3. Vazq. disp. 6. de matrim. Basil. Ponce, lib. 12. cap. 2. circa finem. Neque ab hac obligatione excusari potes ex eo quod profectionem feceris (ignora te puella) te solum ob illam recipiendam, non autem ob contrahendum matrimonium promittere: quia ipsa copulae acceptatione hanc profectionem elidis, vel saltem eam elidere teneris, si liquidam copulam tanquam pretium obligationis contrahendi acceptasti, à qua acceptatione relicta non potes, ac proinde nequis resistit ab obligatione contrahendi matrimonij, ob quam data, & accepta est Adde in foro externo non obstante protestatione compelleris stare promissis: ergo etiam in foro conscientiae compellendus es, cum forum internum semper externo conformetur, quoties falsa praesumptioni non nititur, ut aliis relatis docet Sanch. lib. 1. disp. 5. n. 10. cap. 1. med.

4. Secundò requiritur, ut promissio nuptiarum vera sponsalia constituat, libera sit libertate sufficiente ad meritum, & demeritum, quia est actus humanus humasam obligationem inducens. Quare si furor, ebrietas, aut iracundia non adimunt praedictam plenam libertatem, obligationem sponsalium non impediunt, ut bene docent Navar. cap. 18. n. 7. Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 8. Vazq. disp. 1. cap. 1. Coninch. disp. 21. dub. 2. n. 1. 8. conc. 6. Molin. de iust. disp. 267. in princ. Gutier. de matr. cap. 7. a. n. 5. & alij plures. Neque vis oblat reg. iuris quicquid calore iracundiae ff. de Regul. iuris leg. 3. ff. de divorciis cap. etiam iurum de penit. dist. 1. cap. si quis in ius. l. q. 3. quibus cauetur factum calore iracundiae non prius ratum esse, quam si perseverentia sedata apparuerit in iudicium animi fuisse. Non inquam obstant, quia haec de foro externo, & in specialibus casibus loquuntur, in quo factum calore iracundiae ratum non est iudicandum ob dubium, & ambiguitatem, nisi ex ipsamet perseverentia colligatur in iudicium animi fuisse, cum factum fuit. Neque item obstat lex licentia. ff. de Publican. & Religalib. ubi locatio religalium, quam licitator calore iracundiae ultra modum auxerata non censetur, quousque sedata iracundia paratus sit fiduciosiores dare. Quia in hoc casu specialiter est statutum, ne sic possint eas adherentes postmodum non lucrum, sed gratis etiam ex locazione illis proventurum cum publica pecunia auvantur, ut bene notavit Coninch. disp. 21. dub. 2. conc. 3. n. 1. 4.

5. Ex his inferitur in somno, furore, amentia, & ebrietate, que plenum usum rationis impediunt, nullatenus sponsalia contrahi posse, vel colligari ex eam. Neque furiosus 3. 5. 9. cap. dilectus de sponsalib. & leg. 3. in 2. par. 4. Quod ad hoc verum est, ut etiam ante eam amentiam, vel ebrietatem

coenferis, adhuc nequis in amentia sponsalium contractum celebrare, quia nequis celebrare contractum, qui in se liber sit; ac cum obligatio sponsalium ex ipso met contractu oriatur, & non ex voluntate illum celebrandi, necessario exigit contractum in se liberum. Neque obest, quod ad recipienda Sacramenta intentio virtualis sufficiat, quia id ex benignitate Christi factum est ob fideliem unitatem. Praeterea quod minus requiritur ad recipiendum, quam ad agendum. Neque item praedictis aduertatur, quod extra amentiam contrahere sponsalia possis sub aliqua conditione in amentia contingenti, quia eo casu non contrahuntur sponsalia in amentia, sed extra, & tamen conditio contingenti in amentia requiritur, ut sponsalia antea contra oblationem absolutam, & perfectam habeant, ut bene notavit Coninch. disp. 21. dub. 1. conc. 6. n. 1. 9.

6. Solum est difficultas de sponsalibus metu cadente in constantem virum celebratis, an valida sunt? Sed de his est tract. 2. de peccatis, disp. 1. §. 9. n. 3. Nam esto iure positum per se, & immediate non irritentur, ex irritatione tamen matrimonij coacta irrita videntur, quippe obligari non potes per coactionem ad contrahendum matrimonium: si autem sponsalia coacta te obligarent, obligatus ex coactione esses ad matrimonium. Non igitur sponsalia per coactionem celebrata valere esse possunt.

7. Tertio debet esse promissio circa personam determinatam, ut ex communi sententia tradunt Sanch. lib. 1. disp. 26. n. 2. Coninch. disp. 21. dub. 2. conc. 4. Basil. Ponce lib. 12. cap. 5. n. 5. Nam cum matrimonium contrahi necessario debeat cum unica tantum persona determinata, nequis ad contrahendum matrimonium obligari, quousque obligeris ad contrahendum cum persona determinata. Quapropter si promittas cum via ex filiabus Petri matrimonium contrahere, iplaque tibi repromittant, ex hac promissione sponsalia non confurgunt, quia non es obligatus vnam potius, quam aliam eligere, sed sunt sponsalia conditionata, pendencia inquam à tua electione tanquam à conditione.

8. Quarto, requiritur promissio verbis, vel aliis signis sufficienter expressa. Nam cum hac promissio sit, virtute cuius alius repromittere debet, necessario ei debet innoscere: re; aliàs moueri nequit ad repromittendum. Quinimo existimo verissimum tam iure positio, quam naturali promissionem alteri ignotam obligatoriam non esse, quia comparatione illius non est promissio, cum non sit locutio, ac proinde obligationem fidelitatis in promittente inducere non potest: sicuti docet Sanch. lib. 1. disp. 3. Vazq. disp. 4. n. 31. Coninch. dub. 2. conc. 17.

Quod si roges quae verba, vel signa requirantur ad sponsalia contrahenda? Facile responderetur nulla esse determinata, sed ea sufficere, quae consentium interuam satis expresse sint. Consensus autem interuus exprimi potest quibusvis modis, ut notavit Gutier. de matrim. cap. 3. n. 1. de quibus infra.

9. Quintò promissio mutua debet esse, ut sponsalia constituant, quia est virtusque obligatio, ut constat ex leg. 1. ff. de Sponsalib. & tradunt omnes. Quare si promittas puella matrimonium animo contrahendi sponsalia, ipsa verò non repromittat, neque ipsa, ne tu contrahas vllam obligationem, sicuti docent ex communi Nauar. cap. 22. n. 2. 5. Henric. lib. 11. cap. 23. n. 2. Molin. in 1. disp. 265. v. 5. quarto. Vazq. de matrim. disp. 4. cap. 3. Sanch. lib. 1. disp. 5. Et quidem puellam non contrahere vllam obligationem apertum est, cum ipsa noluerit se obligare, & actus non operatur vltra agentium intentionem argum. cap. vlt. de praeben. ds. Tu verò voluisti obligari nisi obligatione sponsalitia, quae est mutua, & reciproca. Ergo hac obligatione sublata, quia puella obligationem non contraxit, tu ab obligatione liber existis.

10. Difficultas ergo est, an possis gratis, & liberaliter obligari ad contrahendum cum puella, quae vicissim te tibi non obligat, sed solum promissionem tuam acceptat? Negant Vazq. disp. 4. cap. 3. & Basil. Ponce lib. 12. cap. 4. n. 2. Mouentur, quia hac obligatio non est ad donandum tuum corpus alteri, sed ad mutuandum eum corpore alterius. Ergo puella acceptans tuam obligationem, acceptat mutationem, ac proinde tacite te obligat ad sua à corpore tibi tradendum. Et confirmo nequis puella te tradere, quin ipsa se tibi tradat, ergo nequis obligari ad te illi tradendum, quin ipsa obligetur se tibi tradere, quia obligatio vnus videtur ex alterius obligatione pendere.

11. Nihilominus verius existimo te obligari posse puella ad illam ducendam, quin ipsa obligata sit. sic docuit Sanch. lib. 1. disp. 5. n. 12. Layman. lib. 5. tract. 10. 1. p. cap. 1. n. 2. Gutier. de matr. cap. 5. a. n. 1. Modico, quia nulla in hac obligatione videtur implicatio, nam esto contractus matrimonij sit contractus mutuus, ita ut non possis te alteri tradere, quin ipse se tibi tradat, sicuti non potes venditionem equi celebrare, quin emptor pretium concedat, ac optime

potest obligari ad matrimonium contrahendum, quin ipsa puella tibi obligetur, quia obligari contrahere, si puella placuerit, sicut potest obligari ad vendendum equum, si emptor voluerit, quamvis in prior nullam emendi obligationem habeat.

12. Hincque solum manet fundamentum oppositum: fateor namque tuam obligationem non esse ad donandum tuum corpus, sed ad mutuandum, puellamque acceptantem obligationem, acceptare mutuacionem, sed quia illam acceptat non imponendo sibi obligationem, sed libertatem retinendo, ut mutuacionem praestet, & matrimonium celebret, quando sibi placuerit, ea de causa obligata non est, tamen si tu obligatus exitas. Ad confirmationem dico te posse obligari, quin puella obligetur, quia ex puellae obligatione tua non pendet.

13. Sed quid dicendum, si puella promittas nullam aliam ducturus praeter ipsam, ipsaque promissionem accipit? Plures Doctores apud Gutier. lib. 1. canon. quest. cap. 2. 1. num. 13. & Sauch. disp. 19. num. 5. censent sponsalia constituta, si puella eandem promissionem praestiterit, eo quod exceptio ab illa negatione sit affirmatio, ita ut faciat hunc sensum, te ducam, & nullam aliam; iuxta illud Luc. 11. Signum non dabitur ei nisi signum Iona Prophetae, id est, signum Ionae Prophetae dabitur ei, sed nullum aliud. Ceterum vetus censet praedictis verbis sponsalia non constitui, quia secundum communem acceptionem, nisi contrarium constet, non praestat sensum absolutum affirmativum, sed conditionalem, hoc est, si aliquid ducturus sum, te ducam, & non aliam, ex qua promissione absolute non astringitur ad tecum matrimonium contrahendum, sed solum ex suppositione quod matrimonium velim contrahere, sicuti cum promitto non alienaturum fundum extra familiam, non venditurum domum nisi tibi, non obligor ad alienandum, vel vendendum absolute, sed obligor casu quo alienare, vel vendere velim, ne extra familiam alienem, & ne alteri vendam quam tibi, ut probat res in leg. si sterilis. §. si tibi. ff. de actionib. empti. ibi si ita fundum tibi vendidero, ut nulli alij quam mihi venderes, actio eo nomine ex vendito est, si alius vendideris. Atque ita tradunt Cobarub. 2. p. epist. cap. 4. §. 1. num. 8. Nauarr. cons. 7. de sponsal. edit. 2. Gutier. lib. 1. canon. qq. cap. 2. 1. num. 13. & de matr. cap. 3. §. 1. 13. Henric. lib. 1. cap. 12. num. 7. Sauch. lib. 1. disp. 19. num. 5. Coninch. disp. 2. 1. dub. 3. num. 29. Layman. tract. 10. cap. 1. num. 2.

14. Superest tamen difficultas, an ex praedicta obligatione gratuita absoluta obligeris sub mortali ad ducendam puellam, si ipsa velit, & ex obligatione illa conditionali non ducendi aliam nisi Floram, obligatus sis sub mortali ad Floram ducendam, casu quo matrimonium celebrare intendis?

Qua in re est triplex sententia. Prima negat te sub mortali esse obligatum: sic docet generaliter de qualibet promissione simplici acceptata Caiet. 2. 2. q. 113. art. 1. dub. 4. & in sum. verbo perfolia, ubi Atmilla num. unico. Sotus in 4. disp. 20. quest. 2. art. 2. ante §. at verum. Franc. Garcia de contractib. 2. p. cap. 3. Henric. lib. 1. de matr. cap. 13. nu. 2. & lib. 13. de excommunicat. cap. 17. num. 5. & 6. & probabilem reputat Ledesma de matr. q. 47. art. 5. dub. 2. concl. 1. & in sum. ubi de matrim. cap. 3. fol. 32. Moutentur, quia ex promissione simplici acceptata comparatione hominum nulla alia obligatio nascitur, quam fidelitatis, & veracitatis, sed haec solum obligat sub veniali, quia solum obligat, ut tua facta dicis, & promissis conformes, ne hominem cui fidem dedisti decipias, in qua deceptione seclusis aliis circumstantiis extrinsecis non videtur grauis deformitas, sicuti non est in enuntiatione mendosa proximo non praeducante. Notatur dictum est comparatione hominum, quippe comparatione Dei promissio simplex quae votum est, non te obligat ad promissorum executionem ex fidelitate, & veracitate tantum, siquidem Deum decipere non potes, sed te obligat ex religionis virtute, ut potes qui in Dei cultum, & honorem promissionem fecisti. Negare autem honorem, & reuerentiam grauem Deo debitam, grauis est irreuerentia, & quasi Dei contemptus, ideoque mortale constituit, secus est in promissione simplici homini facta, quae non est facta in eius cultum, & honorem, tamen si in eius utilitatem facta sit.

Secunda sententia, quam verissimam existimo, affirmat ex simplici promissione acceptata materia grauis, qualis est matrimonij contrahendi obligationem sub mortali nasci. Sic docent Nauarr. cap. 8. nu. 6. Cobarub. de pactis. 2. p. §. 4. num. 13. Nauarra lib. 2. de resit. cap. 7. num. 7. edit. 2. Thom. Sauch. innumeris referens lib. 1. disp. 5. num. 20. Gutier. de matr. cap. 3. num. 9. Vals. disp. 5. num. 13. Bahl. Ponce lib. 12. cap. 4. Ratio principia est, quia ex vi praedictae promissionis conceditur promissario ius exigendi promissam. Ergo signum est non ex fidelitate, sed ex iustitia promittentem esse obligatum; quippe fidelitas nullum ius promissario concedit, sed promittentem ardet ob honestatem quae reperitur in eo quod facta dicis conformia sint. Quod vero ex simplici promissio-

sione acceptata ius concedatur promissario exigendi quod sibi promissum est probat tex. in cap. 1. & cap. quatuor de Pa. tis. & leg. 2. regia. tit. 16. lib. 5. noua collect.

Haec sententia procedit casu quo promittens promissionem praestiterit secunduam illius naturam; secus si promissionem restrinxerit intendens solum ex honestate, & fidelitate obligari. Et ob eandem causam dixit lex regia. 2. parendo que aliquo sequilo obligat: uti notauit Sauch. d. disp. 5. num. 21. Gutier. cap. 5. num. 10. Sed dubium est, quando cessaris promissionem restringere, ne ex ea vitra fidelitatem obligeris. Cui dubitationi respondeo. In foro conscientiae tuae declarationi standum est. Si enim nullam restrictionem feceris censendum es promississe secunduam naturam promissionis, quae ex te ius iustitiae promissario concedit, ut colligitur ex Syluest. sum. verbo pactum, quest. 4. Nauarr. cap. 18. num. 6. Matienzo lib. 5. collect. tit. 16. §. 2. gloss. 1. num. 11. Sauch. disp. 5. num. 21. Gutier. cap. 5. de matr. num. 11. At in foro externo quocies promissionis grauitate causam non exprimis, praesumeris ex errore promississe, dum contrarium non constat, ideoque esto promissio subsistat, promissario tamen non conceditur ius exigendi promissum, sed exceptione doli excipi potest, ut habetur. leg. 2. §. circa. ff. de doli mali. & metus except. & ibi glossa, & pluribus exornat Gutier. de iuram. confirmat. 1. part. cap. 47. num. 1. Thom. Sauch. disputum. 5. numero 22.

15. Tandem aliqui ad validam promissionem sponsalia constituentem, requirunt, ne clandestine fiat, sic Ioann. de Segura in director. iudic. Ecclesiast. 2. p. cap. 15. num. 6. & Jo. Albornoz de arte contractus lib. 4. tit. 1. Matien. in rub. tit. 1. gloss. 1. num. 4. §. in princ. & num. 50. in fine lib. 5. noua collect. Alij praedicta conditione requirunt, ut licite fiat. Syluest. verbo. matr. 6. quest. 7. dicto 5. & 6. Atmilla verb. sponsal. num. 14. Caiet. eodem. Moutentur primo, ex leg. oratio. ff. de sponsalib. & leg. 6. quis tut. or. vers. quamuis. ff. de ritu nuptiarum. in quibus facta prohibitione matrimonij sponsalia prohibita censentur. Sed matrimonium prohibetur fieri clandestine a Trident. sess. 24. de reform. matrim. cap. 1. ergo & sponsalia. Secundo prohibita aliqua re prohibentur ea quae fuerint media ad illius consecutionem, ergo prohibito matrimonio prohibentur sponsalia. Tertio ex sponsalibus clandestinis solent lites, copulae incestuosae, aliaque inconuenientia oriri, ob quae matrimonia clandestina fuerunt a Concilio annullata. Ergo censenda sunt annullata sponsalia.

Ceterum omnino tenendum est ad validam, & licitam promissionem sponsaliorum nullam publicitatem requiri. Sic plures referens Sauch. lib. 1. disp. 13. Gutier. de iuram. confirmat. 1. cap. 5. §. 1. & de m. or. cap. 1. n. 1. Coninch. disp. 2. 1. dub. 2. concl. 6. Bahl. Ponce lib. 12. cap. 5. n. 6. Ispaque declaratum est a sacra congregatione teste Farinae, & Barbol. in praedicto loco Concilij. Ratio est manifesta, quia nec iure naturali, nec de se constat, nec positio praedicta sponsaliorum promissio clandestine celebrata est inualida, aut illicita. Nam omnes has nuptias clandestinas prohibentes non de nuptiis futuris, sed praesentibus, atque adeo de matrimonio loquuntur. Ex praedicta autem irratione, aut prohibitione non inferunt sponsalia prohibita esse, vtprope quae sunt omnino distincta, & in quibus non adfunt inconuenientia, quae ex matrimonio clandestino voluit Trident. vitare. Ex quibus illud erat principium, relicta propria vxore qua cum quae clandestine contraxit, in perpetuo adulterum cum alia persequeretur. Quod verò aliquando ex sponsalibus clandestinis oritur aliquid inconueniens, id solum probat dissuadenda esse, non tamen quod sint per se illicita.

Neque fundamenta contrariae sententiae sunt aliquid momenti. Ad primum dico prohibito matrimonio clandestino prohiberi sponsalia de celebrando matrimonio sub ea conditione, secus de celebrando matrimonio non clandestino: sed publice. Nunquam autem ex vi praedictae prohibitionis censentur sponsalia clandestina prohibita, quia clandestina sponsalia non inferunt matrimonium clandestinum, neque ad illius consecutionem sunt media, per quae solum est licendum argumentum. Ad tertium constat ex probatione praestata sententiae.

PUNCTVM III.

De acceptatione requisita, vt promissio sponsalia constituens vim obligandi habeat.

- 1 Negant aliqui requiri acceptationem.
- 2 Verus est oppositum.
- 3 Aliqui iurant in promissione insani facta. Sed reuocantur.
- 4 Qualiter promissio absentis facta intimari debet, vt acceptari intelligatur?
- 5 An acceptatio promissarij immotescere debeat promittenti? Sub distinctione respondetur.